

Poprawka 1**Gilles Lebreton, Angelo Ciocca, Paola Ghidoni, Elena Lizzi**
w imieniu grupy ID**Sprawozdanie****A9-0281/2023****Emma Wiesner**Europejska strategia w zakresie białka
(2023/2015(INI))**Projekt rezolucji (art. 181 ust. 3 Regulaminu) w celu zastąpienia projektu rezolucji
nieustawodawczej A8-0281/2023****Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie europejskiej strategii w zakresie białka***Parlament Europejski,*

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 kwietnia 2018 r. w sprawie europejskiej strategii na rzecz promowania roślin wysokobiałkowych – zachęcanie europejskiego sektora rolnego do produkcji roślin wysokobiałkowych i strączkowych¹,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 24 marca 2022 r. w sprawie pilnej potrzeby przyjęcia unijnego planu działania dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w UE i poza jej terytorium w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę²,
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 15 listopada 2022 r. pt. „W kierunku silnego i zrównoważonego sektora alg w UE” (COM(2022)0592);
 - uwzględniając art. 119, 120, 168 i 169 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 22 listopada 2018 r. w sprawie rozwoju produkcji białek roślinnych w Unii Europejskiej (COM(2018)0757),
 - uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Rybołówstwa,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (A9-0281/2023),
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że białko ma zasadnicze znaczenie zarówno dla ludzi, jak i zwierząt, przez co jest niezbędnym składnikiem codziennie spożywanej żywności i paszy;
- B. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 i rosyjska napaść na Ukrainę wywarły istotny wpływ na handel europejski i światowy oraz uwiaryściły, że UE musi zdedywersyfikować swoje łańcuchy dostaw żywności i pasz, co pozwoli zwiększyć jej

¹ Dz.U. C 390 z 18.11.2019, s. 2.² Dz.U. C 361 z 20.9.2022, s. 2.

autonomię i ograniczyć zależność od środków produkcji od tylko jednego lub kilku dostawców zagranicznych, a także wzmocnić produkcję białka roślinnego i ogólną odporność unijnego sektora produkcji białka;

- C. mając na uwadze, że UE produkuje 77 % konsumowanego przez nią białka paszowego, (liczba ta wzrasta do 96 % w przypadku paszy o niskiej zawartości białka i do 89 % w przypadku paszy o średniej zawartości białka); mając jednak na uwadze, że jedynie 29 % wysokobiałkowych surowców potrzebnych do zrównoważenia paszy dla zwierząt pochodzi z UE; mając na uwadze, że w związku z tym UE jest w dużym stopniu uzależniona od przywozu wysokobiałkowych produktów pochodzenia roślinnego z państw spoza UE, co sprawia, że jest zależna od przywozu nasion soi i śruty sojowej ze Stanów Zjednoczonych i Ameryki Południowej;
- D. mając na uwadze, że chociaż w ciągu ostatnich 10 lat produkcja roślin wysokobiałkowych w UE się poprawiła, nadal występuje znaczny niedobór produkcji krajowej, co utrwaliło poważną zależność UE od przywozu roślin wysokobiałkowych z państw spoza UE;
- E. mając na uwadze, że rośliny strączkowe i użytki zielone przyczyniają się do utrzymania i poprawy jakości i żyzności gleby, do zwiększenia różnorodności biologicznej, do wiązania dwutlenku węgla i azotu oraz do zatrzymywania wody; mając na uwadze, że rośliny strączkowe można uprawiać przy użyciu mniejszych ilości nawozów chemicznych dzięki ich symbiozie z bakteriami w glebie; mając na uwadze, że pomimo niskiej opłacalności uprawa roślin strączkowych przyczynia się do łagodzenia zmiany klimatu i innego wpływu na środowisko, a także do zmniejszenia presji wywieranej przez chwasty;
- F. mając na uwadze, że nowe techniki hodowlane mogą odegrać kluczową rolę w zwiększeniu opłacalności dzięki zwiększeniu plonów, podniesieniu jakości i zawartości białka, umożliwieniu większej adaptacyjności regionalnej upraw roślin i uczynieniu ich bardziej odpornymi na zmianę klimatu i czynniki chorobotwórcze;
- G. mając na uwadze, że wspólna polityka rolna (WPR) umożliwi udzielanie wsparcia w związku z uprawą roślin wysokobiałkowych i użytków zielonych;
- H. mając na uwadze, że proces przetwarzania roślin wysokobiałkowych i użytków zielonych generuje produkty uboczne, które mogą służyć do różnych celów, np. jako nawozy lub pasza; mając na uwadze, że produktem ubocznym hodowli zwierząt gospodarskich jest wartościowy nawóz zwiększający odporność produkcji żywności; mając na uwadze, że azot niezbędny do uprawy roślin pochodzi głównie z nawozów syntetycznych, których produkcja jest kosztowna i energochłonna; mając na uwadze, że azot odzyskany z obornika (RENURE) w ramach systemów gospodarowania obornikiem oraz bezpiecznego wykorzystywania osadu ściekowego zwiększa efektywne użytkowanie zasobów;
- I. mając na uwadze, że ze zwierząt hodowlanych pozyskuje się wysoko przyswajalne białko służące jako żywność dla ludzi; mając na uwadze, że zdrowa dieta opiera się na różnorodności i równowadze, co dla większości ludzi oznacza również spożywanie mięsa;

- J. mając na uwadze, że produkcja obejmująca wszelkiego rodzaju uprawy rolne, w tym rośliny wysokobiałkowe, wiąże się z wytwarzaniem biomasy, która w większości nie nadaje się do spożycia przez ludzi (produkcja 1 kg białka roślinnego wiąże się z produkcją ok. 3–5 kg niejadalnej biomasy, która nadaje się do spożycia wyłącznie przez przeżuwacze);
- K. mając na uwadze, że spożycie białek zwierzęcych produkowanych lokalnie i w sposób zrównoważony przyczynia się do bezpieczeństwa żywnościowego UE i zwiększa żywotność europejskich obszarów wiejskich; mając na uwadze, że białka zwierzęce są produkowane w UE zgodnie z najwyższymi na świecie standardami zrównoważonego rozwoju z uwzględnieniem dobrostanu zwierząt, klimatu i środowiska; mając na uwadze, że białka zwierzęce są ważnym elementem zrównoważonej diety; mając na uwadze, że hodowla zwierząt gospodarskich w UE jest w znacznym stopniu zależna od przywozu roślin o dużej zawartości białka, które są uprawiane na gruntach ornych poza UE;
- L. mając na uwadze, że zwiększenie odporności żywnościowej i bezpieczeństwa żywnościowego w Europie poprzez spożywanie białek zwierzęcych produkowanych w UE przyczynia się do bardziej zrównoważonej produkcji na świecie i nagradza wiedzę fachową i doskonałość europejskich hodowców, których dochody rzadko oddają włożony przez nich wysiłek w uwzględnianie dobrostanu zwierząt, oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, w zachowanie krajobrazu i dziedzictwa kulturowego, a którym zależy na produkcji wysokiej jakości mięsa dostępnego po przystępnych cenach;
- M. mając na uwadze, że białko pochodzenia zwierzęcego dostarcza wysokiej jakości protein i jest białkiem najlepiej przyswajalnym dla organizmu człowieka, co jest szczególnie istotne dla płodności kobiet, ich zdrowia oraz zdrowia dzieci, nastolatków i osób starszych lub schorowanych; mając na uwadze, że tradycyjne spożycie białka zwierzęcego w postaci mięsa, sera lub mleka stanowi element dziedzictwa kulturowego kontynentu europejskiego; mając na uwadze, że to spożycie ma znaczny udział w produkcie krajowym brutto państw członkowskich UE;
- N. mając na uwadze, że ekstensywna produkcja zwierzęca, zwłaszcza na obszarach oddalonych i górskich, stanowi działalność wysoce zrównoważoną i przyczynia się do utrzymania zaludnienia tych obszarów;
- O. mając na uwadze, że białko pochodzące ze zwierząt wodnych i ze zrównoważonej akwakultury może przyczynić się do zapewnienia globalnego bezpieczeństwa żywnościowego oraz do zdrowego i zrównoważonego odżywiania; mając na uwadze, że intensywne akwakultura, zwłaszcza na obszarach poza UE, może często mieć różnorodne negatywne skutki dla środowiska, takie jak skutki stosowania chemikaliów lub antybiotyków; mając na uwadze, że hodowla alg może pomóc w ograniczeniu negatywnego wpływu akwakultury na środowisko;
- P. mając na uwadze, że rozporządzenie (UE) 2015/2283³ dopuszcza możliwość

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2283 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie nowej żywności, zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 258/97 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr

wykorzystywania owadów w żywieniu ludzi, mimo że w zleconym przez samą Komisję badaniu Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności ostrzeżono przed poważnymi potencjalnymi zagrożeniami dla zdrowia; usilnie zaleca przeprowadzenie dalszych badań i zbieranie danych dotyczących między innymi chorobotwórczych dla człowieka pasożytów i zanieczyszczeń; mając na uwadze, że nie przeprowadzono wystarczających badań na ten temat i nie zebrano jeszcze niezbędnych danych;

- Q. mając na uwadze, że w ostatnich latach rynek białka, zwłaszcza białka roślinnego i zwierzęcego, produkowanego w sposób zrównoważony znacznie się rozwinął; mając na uwadze, że produkcja tych białek stwarza wiele możliwości europejskim rolnikom i producentom żywności; mając na uwadze, że rośliny wysokobiałkowe cieszą się już szerokim popytem i szeroką akceptacją – które wciąż rosną – ze strony konsumentów, a ich produkcję cechuje wysoki poziom dojrzałości technologicznej;
- R. mając na uwadze, że konsumenci domagają się większej przejrzystości i szerszych informacji o zrównoważonym charakterze żywności i dobrostanie zwierząt; mając na uwadze, że nie istnieje żadna dobrowolna standardowa etykieta ani deklaracja produktu, które świadczyłyby o zrównoważeniu środowiskowym białek – przeznaczonych do spożycia przez ludzi czy jako pasza dla zwierząt – lub o standardach dobrostanu zwierząt w procesie produkcji;
- S. mając na uwadze, że przyjęcie podejścia opartego na łańcuchu wartości jest istotne dla powstania wartości dodanej białka, zwłaszcza białka roślinnego, pochodzącego ze zrównoważonej produkcji, ponieważ wytwarzanie lokalnych produktów o wysokiej wartości dodanej umacnia łańcuch wartości i zachęca rolników do inwestycji;
- T. mając na uwadze, że badania naukowe i innowacje w dziedzinie zrównoważonej produkcji wszystkich źródeł białka powinny uwzględniać wkład rolników; mając na uwadze, że badania naukowe i innowacje powinny w większym stopniu koncentrować się na białkach roślinnych i zwierzęcych, gdyż w ostatnich dziesięcioleciach zarówno prywatne, jak i publiczne unijne badania naukowe i innowacje koncentrowały się głównie na zbożach i nasionach oleistych;
- U. mając na uwadze, że szkolenia o charakterze ogólnym oraz transfer wiedzy docierają jedynie do około 10 % gospodarstw rolnych UE; mając na uwadze palącą potrzebę dalszych inwestycji w usługi szkoleniowe i doradcze na rzecz rolników, aby szerzyć wiedzę fachową dotyczącą roślin wysokobiałkowych, rozpowszechniać najlepsze praktyki oraz promować uprawę użytków zielonych i pozyskiwanie białka z alternatywnych źródeł;

Wyrażna potrzeba opracowania kompleksowej strategii UE w zakresie białka, aby wykorzystać jego potencjał

1. wzywa Komisję, aby w trybie pilnym przedstawiła kompleksową strategię UE w zakresie białka, obejmującą zrównoważoną produkcję białka roślinnego i zwierzęcego oraz przewidującą skuteczne środki służące zwiększeniu autonomii UE w zakresie produkcji białka w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej; podkreśla, że

produkcji roślin wysokobiałkowych i białka roślinnego należy nadać szczególną wagę, aby zagwarantować europejskie bezpieczeństwo żywnościowe;

2. uważa, że orientacyjny plan działania UE w zakresie białka powinien się oprzeć na:
 - a) wizji strategicznej i zrównoważonej produkcji białka w UE i przepływów handlowych, które odpowiadają naszym potrzebom i wymaganiom,
 - b) planie działania dotyczącym zwiększenia produkcji i spożycia białka roślinnego w UE,
 - c) lepszych warunkach dla produkcji białka roślinnego i zwierzęcego w UE,
 - d) stworzeniu systemu opłacalnej i racjonalnej ekologicznie produkcji białka z przeznaczeniem na żywność i paszę,
 - e) całościowym podejściu, które musi obejmować rolników i cały łańcuch wartości w sektorze żywności, w stosownych przypadkach z uwzględnieniem ewentualnej wartości dodanej gospodarki o obiegu zamkniętym,
 - f) konkretnych, opartych na dowodach naukowych działaniach politycznych mających na celu promowanie rozwoju białek produkowanych w sposób zrównoważony oraz innowacji i badań w tej dziedzinie;

Wizja zwiększenia produkcji białka w UE

3. podkreśla, że ze względów geopolitycznych i strategicznych, a także w trosce o zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego należy znacznie zwiększyć poziom europejskiej odporności w kluczowych sektorach, takich jak sektor dostaw żywności i pasz, poprzez zmniejszenie w miarę możliwości zależności od produktów rolnych i zasobów pochodzących od tylko jednego lub kilku dostawców dzięki większej produkcji wewnętrznej, przy jednoczesnym zachęcaniu do konkurencyjności Unii, co ma pomóc uniknąć koncentracji rynków w rękach zaledwie kilku kluczowych podmiotów; podkreśla w związku z tym, że UE musi zwiększyć produkcję białka roślinnego i że będzie to możliwe wyłącznie stopniowo, o ile rolnicy i rynki będą w stanie odpowiednio się dostosować;
4. podkreśla, że zrównoważoną, zróżnicowaną i lokalną produkcję białka należy uznać za kluczowy aspekt systemu żywnościowego i paszowego UE, aby zapewnić wystarczającą dostępność bezpiecznej żywności i paszy wysokiej jakości oraz utrzymać właściwie funkcjonujące i odporne łańcuchy dostaw żywności i przepływy handlowe; podkreśla, jak ważne jest osiągnięcie celu, jakim jest bardziej zrównoważona i zróżnicowana podaż białka w systemie żywnościowym UE;
5. uważa, że uprawa roślin wysokobiałkowych i użytków zielonych może przynieść znaczne korzyści w odniesieniu do jakości gleby, środowiska i różnorodności biologicznej, oraz że pod pewnymi warunkami mogą one doprowadzić do ograniczenia użycia środków produkcji, takich jak nawozy i środki ochrony roślin; zwraca uwagę, że ekstensywna hodowla zwierząt przy wykorzystaniu użytków zielonych odpowiada również naturalnym potrzebom zwierząt w zakresie odżywiania i może mieć pozytywne

skutki dla środowiska i przyczynić się do łagodzenia zmiany klimatu; podkreśla znaczenie zbóż i użytków zielonych, w szczególności pastwisk trawiastych i koniczynowych, jako źródła paszy w hodowli zwierząt gospodarskich; uważa, że państwa członkowskie mogłyby rozważyć wprowadzenie ekoprogramów dotyczących roślin strączkowych i użytków zielonych oraz utworzenie specjalnych funduszy wspierających uprawę roślin wysokobiałkowych, które istnieją już w niektórych państwach członkowskich; podkreśla, że ekstensywna produkcja zwierzęca, zwłaszcza na obszarach oddalonych i górskich, jest działalnością zrównoważoną i stanowi dodatkową zachętę dla ludności lokalnej do życia na tych obszarach;

6. zwraca uwagę, że ważny orientacyjny plan działania w zakresie białka powinien przyczynić się do europejskiej autonomii w zakresie białka oraz do zwiększenia odporności i dochodów europejskich rolników i obszarów wiejskich; uznaje potencjalną rolę źródeł białka w gospodarce o obiegu zamkniętym; uważa, że uwzględnienie ewentualnego obiegu zamkniętego produktów ubocznych i odpadów oraz zapewnienie produkcji wszystkich dostępnych rodzajów białka, zwłaszcza białek roślinnych i zwierzęcych, może zarówno przyczynić się utrzymania wysokiego poziomu zdrowia ludzkiego, jak i ułatwić przejście na korzystniejsze systemy żywnościowe, przy jednoczesnym zwiększeniu przystępności cenowej żywności; przypomina o możliwej kompatybilności obiegu zamkniętego zrównoważonego chowu zwierząt gospodarskich i zrównoważonej uprawy roślin;
7. uważa, że rozwój produkcji białka roślinnego zgodnie ze zwyczajowymi europejskimi normami i praktykami, a także zwiększenie rentowności produkcji zwierzęcej, przy jednoczesnym utrzymaniu jej zrównoważonego charakteru za pomocą środków takich jak zwiększenie obiegu zamkniętego łańcuchów wartości żywności i pasz, to skuteczne sposoby sprostania wielu wyzwaniom, przed którymi stoimy, takim jak przenoszenie produkcji i przełowanie poza UE; uważa, że rolnicy mogliby odgrywać kluczową rolę w budowaniu odpornego systemu produkcji białka, jeżeli otrzymają odpowiednie wsparcie; przyznaje, że produkcja białka wymaga całościowego podejścia do zrównoważonych i odpornych systemów żywnościowych;
8. uważa, że produkty importowane powinny spełniać porównywalne normy zrównoważonego rozwoju, co zapewni większą konkurencyjność unijnych producentów i zapobiegnie przenoszeniu produkcji UE za granicę;
9. uważa, że zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego UE jest kluczowym celem, który wymaga równych warunków działania i silnego wsparcia dla europejskiego sektora rolnego; ostrzega przed wszelkimi próbami zmniejszenia liczby zwierząt gospodarskich, które przyniosłyby efekty odwrotne do zamierzonych;

Lepsze warunki produkcji białka w UE

10. podkreśla, że bezpieczeństwo żywnościowe, a co za tym idzie produkcja białka, rozpoczyna się już od rolników, przy wsparciu rybaków i hodowców z sektora akwakultury, w związku z czym muszą oni znajdować się w centrum strategii, gdyż są nieodzowni dla budowania odpornego systemu białka; podkreśla, że dochodowy sektor rolnictwa, żywności i pasz stanowi warunek wstępny istnienia silnego sektora produkcji białka w UE; w związku z tym wzywa państwa członkowskie do zbadania rozwiązań,

które zaoferują rolnikom solidny model biznesowy, aby pomóc im w przekształceniu mniej rentownych upraw w atrakcyjniejszą produkcję żywności i paszy poprzez poprawę odporności roślin, plonów białka i jakości białka;

11. podkreśla, że europejskie rolnictwo i przedsiębiorstwa muszą stać się bardziej konkurencyjne w dziedzinie białka do produkcji żywności i pasz oraz że sektor rolnictwa jest uzależniony od zrównoważonych i przystępnych cenowo środków produkcji, takich jak energia, pasza, dodatki paszowe, dobrej jakości materiał roślinny, nawozy i dobrej jakości gleby; uważa, że w celu zwiększenia konkurencyjności europejskich producentów białka należy zwiększyć zachęty i zmniejszyć niepotrzebne obciążenia regulacyjne związane z produkcją białka;
12. uznaje, że dodatki paszowe są ważne dla zwiększenia spożycia białka oraz zapewnienia prawidłowych strategii żywienia i zmiany składu paszy; podkreśla, że należy skrócić i bardziej uelastyczyć okres ważności zezwoleń na stosowanie dodatków paszowych; podkreśla, że proces odnawiania zezwoleń nie może stwarzać ryzyka wycofania skutecznych dodatków;
13. przypomina, że zwiększenie produkcji białka roślinnego będzie niemożliwe bez dobrej jakości materiału roślinnego; przypomina, że nowe techniki hodowlane tworzą doskonałe możliwości rozwoju roślin przystosowanych do uwarunkowań regionalnych i gatunków zoptymalizowanych dla warunków europejskich, w tym regionów najbardziej oddalonych; zauważa, że należy rozszerzyć badania naukowe i prace rozwojowe dotyczące zbóż, roślin wysokobiałkowych i zielonki w celu zwiększenia ich wartości odżywczej, poprawy ich przystosowania do warunków lokalnych oraz zwiększenia ich odporności na zagrożenia naturalne;
14. wzywa do szybkiego przyjęcia specjalnie opracowanych ram dostosowanych do nowych technik hodowlanych, tak aby umożliwić szybszy rozwój nowych, odpornych odmian roślin, w tym roślin wysokobiałkowych;
15. uważa, że zwalczanie szkodników i czynników chorobotwórczych odgrywa kluczową rolę w udanych zbiorach roślin wysokobiałkowych; uważa także, że monitorowanie i badania naukowe dotyczące występowania, rozwoju i rozpowszechnienia szkodników i czynników chorobotwórczych mają w związku z tym kluczowe znaczenie; uznaje, że w celu ogólnego zwiększenia europejskiej produkcji białka należy opracować skuteczne działania w celu ograniczenia szkód gospodarczych powodowanych przez te szkodniki i czynniki chorobotwórcze oraz opracować alternatywne środki wykorzystujące innowacje techniczne, takie jak rolnictwo precyzyjne lub zautomatyzowane bądź stosowanie pożytecznych owadów lub pestycydów niskiego ryzyka; ostrzega przed przyjęciem wiążących celów w zakresie ograniczenia stosowania pestycydów, które mogłyby ograniczyć plony i dochody, a tym samym zmniejszyć atrakcyjność produkcji białka;
16. uważa, że nawożenie użytków zielonych obornikiem przyczynia się do samowystarczalności rolników pod względem białek; uważa, że odpowiednio nawożona zielonka stanowi zdecydowanie najtańsze, najbardziej efektywne i najbardziej zrównoważone źródło białka dla przeżuwaczy; wzywa Komisję, aby uwzględniając już przeprowadzone oceny oddziaływania na środowisko, zaproponowała niezwłocznie

średnio- i długoterminowe środki polityczne mające na celu zamknięcie obiegu składników odżywczych, na przykład poprzez umożliwienie stosowania alternatywnych produktów organicznych, takich jak odzyskany azot z produktów pofermentacyjnych, bioodpady, inne produkty obornika (RENURE) i odpady przemysłu spożywczego, poprzez sklasyfikowanie ich jako substytutów nawozów chemicznych; wzywa Komisję, aby uczyniła to w oparciu o kryteria naukowe i promowała je jako okazję dla rolników do zmniejszenia zależności od nawozów chemicznych oraz zwiększenia obiegu zamkniętego w gospodarstwach i zrównoważonej produkcji zwierzęcej poprzez odzyskiwanie i ponowne wykorzystanie pozostałości, takich jak obornik;

17. przypomina, że produkcja biometanu, biogazu, biopaliw lub innych chemikaliów pochodzenia organicznego, do której wykorzystuje się strumienie bioodpadów, mogłaby być jednym z czynników, które przyczyniłyby się do zwiększenia opłacalności produkcji poprzez zapewnienie źródeł znacznych dodatkowych dochodów, które zwiększają wartość roślin wysokobiałkowych oraz uzasadnienie biznesowe dla rolników, by je uprawiać; podkreśla, że zwiększenie produkcji białka roślinnego na potrzeby produkcji żywności i paszy może prowadzić do częstszego wykorzystywania produktów ubocznych do produkcji bioenergii, a tym samym pozwoli zwiększyć wartość gospodarczą produkcji roślin wysokobiałkowych;
18. uznaje, że rozwój, uprawa i stosowanie roślin wysokobiałkowych często wymagają nowych praktyk zarządzania i współpracy między rolnikami; uważa, że należy przeanalizować możliwość uznania nowych struktur organizacyjnych w ramach WPR;
19. podkreśla, że aby pobudzić inwestycje w zdrowsze gleby i nowe praktyki płodozmianu, celem długoterminowym musi towarzyszyć ocena usług świadczonych społeczeństwu;

Zapewnienie odpowiedniego i funkcjonalnego sektora białka dzięki uznaniu komplementarnej roli białek roślinnych i zwierzęcych w systemie

20. podkreśla znaczny potencjał i wartość dodaną białek roślinnych i zwierzęcych produkowanych lokalnie oraz fakt, że zrównoważony rozwój tego sektora będzie korzystny dla europejskich rolników, jakości gleby, obiegu składników odżywczych, różnorodności biologicznej i zdrowia ludzkiego oraz ma strategiczne znaczenie dla europejskiego bezpieczeństwa żywnościowego;
21. podkreśla, że strategie polityczne muszą stworzyć równe warunki działania dla wszystkich zainteresowanych stron i produktów oraz że spożycie białka musi być bardziej dostępne cenowo; popiera środki polityczne, które umożliwiają konsumentom porównywanie pochodzenia geograficznego produktów, w tym żywności przetworzonej, oraz warunków dobrostanu zwierząt w łańcuchu ich produkcji;
22. podkreśla znaczenie włókna pokarmowego, w tym z użytków zielonych lub mieszaniny trawy i koniczyny, zwłaszcza w połączeniu z produkcją zwierząt gospodarskich, jako źródła białka oraz pozytywne dodatkowe korzyści dla różnorodności biologicznej użytków zielonych; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wykorzystywały narzędzia WPR, takie jak ekoschematy, do zachęcania rolników do produkcji tych źródeł białka; podkreśla, że hodowla przeżuwaczy jest skutecznym sposobem przekształcania trwałych użytków zielonych w żywność dla ludzi;

23. przypomina, że produkcja białek pochodzenia zwierzęcego z wykorzystaniem zasobów niezdatnych do spożycia jako paszy, takich jak zielonka i produkty uboczne wytwarzane podczas przetwarzania roślin wysokobiałkowych, w znacznym stopniu przyczynia się do zmniejszenia marnowania żywności, przynosi znaczącą wartość dodaną produkcji roślin wysokobiałkowych oraz ma kluczowe znaczenie dla dynamicznych obszarów wiejskich, gospodarowania krajobrazem i ochrony środowiska;
24. zachęca do produkcji nasion soi w Unii Europejskiej jako źródła białka roślinnego oraz do propagowania tej produkcji dzięki inwestycjom w badania naukowe i prace rozwojowe w celu poprawy jakości i wydajności plonów; zwraca uwagę na potrzebę zapewnienia dostępu do finansowania oraz konieczność dodatkowego wsparcia producentów rolnych, w tym drobnych producentów, w celu zwiększenia produkcji nasion soi w UE; uważa, że należy określić i promować najlepsze praktyki rolnicze w zakresie upraw nasion soi w UE, w tym wykorzystywania zrównoważonych technologii produkcyjnych i zgodności z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska; zwraca uwagę, że konieczne jest zmniejszenie zależności od soi z państw spoza UE wykorzystywanej w paszy dla zwierząt;
25. podkreśla, że programy badań naukowych powinny koncentrować się na roślinach wysokobiałkowych odpowiednich dla europejskiego klimatu i europejskich warunków upraw, które można włączyć w istniejące systemy rolne; uważa, że należy wspierać rolników w tej transformacji, wyeliminować bariery uniemożliwiające im wejście na ten rynek oraz pomóc rolnikom w czerpaniu korzyści z tych nowych łańcuchów wartości;
26. apeluje o rozszerzenie badań naukowych i prac rozwojowych dotyczących odmian roślin o krótkich cyklach produkcyjnych, zapewniających dodatkowe źródła białka i nadających się do stosowania jako międzyplony w ramach istniejących planów zmianowania upraw;
27. zachęca państwa członkowskie do wykorzystania wszystkich dostępnych zachęt w ramach WPR do zwiększenia upraw roślin strączkowych, w tym wsparcia związanego z produkcją, środków rolno-środowiskowych, usług doradczych i nowych programów sektorowych; uważa ponadto, że kampanie promocyjne mające na celu zwiększenie popytu na rośliny strączkowe do produkcji żywności mogą znacząco przyczynić się do pobudzenia produkcji w UE, przy jednoczesnym poszanowaniu europejskich zwyczajów żywieniowych;
28. uznaje duży potencjał konopi jako zrównoważonej uprawy rośliny wysokobiałkowej oraz widzi potrzebę ułatwienia uprawy konopi i ich przetwarzania na żywność i paszę;
29. podkreśla, że ważne jest stosowanie norm zrównoważonego rozwoju do produktów importowanych, tak aby chronić konkurencyjność producentów europejskich i zapewnić konsumentom przejrzyste informacje;
30. podkreśla, że europejski sektor rybołówstwa dostarcza świeże ryby stanowiące istotne źródło zrównoważonego białka wysokiej jakości przeznaczonego do spożycia przez ludzi; podkreśla, że należy poprawić rentowność sektora rybołówstwa za pomocą środków mających na celu pomoc rybakom, którzy od dziesięcioleci zmagają się z nieustannym wzrostem obciążeń regulacyjnych UE, które nakładają się na gwałtowny

wzrost cen energii;

31. podkreśla znaczenie europejskiego sektora rybołówstwa i akwakultury dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i diety opartej na zdrowych i wysokiej jakości białkach; podkreśla, że produkty z tych sektorów mogą odgrywać ważną rolę w rozwoju zrównoważonego systemu żywnościowego; wzywa Komisję do dopilnowania, aby w przyszłej strategii UE w zakresie białka uznano znaczenie sektorów rybołówstwa i akwakultury oraz uwzględniono potencjał poprawy dobrostanu zwierząt w sektorze akwakultury, co może prowadzić do zmniejszenia liczby chorób, ograniczenia stosowania antybiotyków i zdrowszych ekosystemów, biorąc przy tym pod uwagę, że w UE osiągnięto już wysokie standardy zrównoważonego rozwoju; podkreśla znaczenie zaangażowania tych sektorów w rozwój strategii UE w zakresie białka;
32. podkreśla, że UE jest importerem netto produktów rybołówstwa i akwakultury, ponieważ importuje prawie 60 % całkowitej konsumpcji w UE; uważa w związku z tym, że należy wzmocnić rentowność unijnych sektorów rybołówstwa i akwakultury oraz uznać ich zrównoważony charakter, biorąc pod uwagę ich trzy wymiary (gospodarczy, środowiskowy i społeczny), co pomoże zmniejszyć rosnącą zależność UE od importu; podkreśla znaczenie zrównoważonych sektorów rybołówstwa i akwakultury dla zaopatrzenia UE w białko, a w szczególności ważną rolę odgrywaną przez rybaków zajmujących się tradycyjnym łodziowym rybołówstwem przybrzeżnym i zbieraczy skorupiaków, zarówno w UE, jak i poza nią;
33. podkreśla, że regularne spożywanie produktów rybołówstwa i akwakultury jest istotnym elementem zdrowej diety oraz że spożycie ryb, ze względu na ich właściwości korzystne dla układu krążenia, ma do odegrania ważną rolę w profilaktyce chorób dietozależnych, takich jak choroby układu krążenia; w związku z tym wyraża zaniepokojenie spadkiem spożycia ryb w UE; wzywa państwa członkowskie, aby zwiększyły udział produktów rybołówstwa i akwakultury, zwłaszcza pochodzących od lokalnych producentów, w ich działaniach i programach związanych z żywnością, w szczególności poprzez promowanie spożycia żywności pochodzącej z zasobów wodnych wśród określonych grup, takich jak młodzież, a nawet poprzez włączenie ich do menu szkolnego lub zwiększenie ich spożycia w szkołach, a także poprzez programy mające na celu zaradzenie szczególnym niedoborom żywieniowym; przypomina ponadto, że dyrektywa 2006/112/WE⁴ zezwala państwom członkowskim na stosowanie obniżonych stawek VAT w odniesieniu do środków spożywczych i powiązanych usług; wzywa państwa członkowskie, aby skorzystały z tej możliwości w odniesieniu do produktów rybnych, biorąc pod uwagę korzyści płynące ze spożycia ryb;
34. jest zdania, że zrównoważona akwakultura jest ważną metodą produkcji białka oraz że algi stanowią dobre źródło białka na paszę; zwraca uwagę, że rozwój nowych pasz dla ryb o mniejszym wpływie na różnorodność biologiczną stwarza możliwości dla innowacji i tworzenia nowych przedsiębiorstw oraz że istnieje potrzeba dalszego ograniczania zanieczyszczenia wody spowodowanego akwakulturą; uważa, że stały rozwój i zrównoważone innowacje w produkcji białka roślinnego i uzupełniających źródeł białka są skutecznym sposobem na sprostanie wielu wyzwaniom

⁴ Dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.U. L 347 z 11.12.2006, s. 1).

środowiskowym, przed którymi stoją sektory rybołówstwa i akwakultury w UE;

35. podkreśla, że akwakultura i marikultura w UE mogą wnieść znacznie większy niż obecnie wkład w zrównoważoną produkcję żywności i dostarczać zdrowszego, sprawiedliwszego i bardziej zrównoważonego białka, które jest w mniejszym stopniu uzależnione od paszy pochodzenia rybnego i nie wykorzystuje paszy pochodzącej z produkcji mączki rybnej i oleju z ryb pochodzących z nielegalnych, nieuregulowanych i nieraportowanych połowów;
36. uważa, że wszystkie możliwe źródła białka w żywieniu zwierząt powinny być rozpatrywane z należyтым poszanowaniem naturalnych łańcuchów żywnościowych, pod warunkiem że spełniają one wysokie normy bezpieczeństwa; jest zaniepokojony faktem, że hodowla owadów na dużą skalę charakteryzuje się wysokim zapotrzebowaniem na energię, i podkreśla, że należy przeanalizować wpływ tej praktyki na środowisko, zdrowie i dobrostan zwierząt, jak również społeczne i gospodarcze skutki tej praktyki;
37. odrzuca wykorzystywanie owadów do celów spożycia przez ludzi, a także pogląd, że owady mogłyby być realnym źródłem białka; ostrzega przed nieoznakowanym wykorzystywaniem owadów lub produktów ubocznych owadów jako źródła białka przeznaczonego do spożycia przez ludzi, zwłaszcza w żywności przetworzonej; zachęca państwa członkowskie do wprowadzenia obowiązkowego systemu etykietowania żywności zawierającej owady lub produkty uboczne owadów, aby spełnić uzasadnione oczekiwania europejskich konsumentów w odniesieniu do przejrzystości;
38. wzywa Komisję, aby przedstawiła kompleksową ocenę skutków zagrożeń stwarzanych przez nową żywność z punktu widzenia europejskiego modelu rolnictwa, społeczeństwa, zdrowia ludzkiego, środowiska i gospodarki; podkreśla, że należy wziąć pod uwagę zasadę ostrożności;
39. jest zaniepokojony etycznymi, społecznymi, środowiskowymi i gospodarczymi aspektami żywności hodowanej komórkowo, która jest wytwarzana przy zastosowaniu hodowli komórek wyizolowanych z roślin i zwierząt; przypomina, że rozporządzenie w sprawie nowej żywności⁵ nie jest adekwatne do zakładanych celów; uważa w związku z tym, że żywność hodowana komórkowo nie może być dozwolona na rynku europejskim;

Kompleksowe podejście obejmujące cały łańcuch wartości w sektorze żywności

40. podkreśla, że potrzebna jest lepsza koordynacja i współpraca między zainteresowanymi stronami w łańcuchu dostaw na wszystkich ogniwach łańcucha wartości, aby wyrównać obecne luki między rolnikami, przetwórcami i detalistami; podkreśla, że należy aktywnie promować ściślejszą zbiorową współpracę między wszystkimi podmiotami, w szczególności za pośrednictwem organizacji rolników i spółdzielni rolniczych, w celu

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2283 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie nowej żywności, zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 258/97 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr 1852/2001 (Dz.U. L 327 z 11.12.2015, s. 1).

kształtowania łańcuchów o wyższej wartości dodanej;

41. w związku z tym wzywa państwa członkowskie i zainteresowane strony do wykorzystywania wszystkich dostępnych przepisów przewidzianych w rozporządzeniu w sprawie wspólnej organizacji rynków rolnych⁶, aby promować wydajne i innowacyjne łańcuchy; zachęca zainteresowane strony do większego korzystania z zamówień w celu długoterminowego planowania produkcji; uważa, że organizacje producentów, zwłaszcza spółdzielnie, a także organizacje międzybranżowe, odgrywają kluczową rolę w strukturyzacji i wzmacnianiu łańcuchów wartości białka;
42. przypomina o znaczeniu akceptacji wśród konsumentów oraz informowania konsumentów; podkreśla, że produkcja białek roślinnych musi spełniać oczekiwania konsumentów, co wymaga dalszego doskonalenia tych białek pod względem smaku, konsystencji, wartości odżywczej i ceny;
43. uważa, że w celu spełnienia oczekiwań konsumentów i zapewnienia przejrzystości pojęcia stosowane przy oznaczaniu i wprowadzaniu do obrotu mięsa w Europie nigdy nie mogą zezwalać na etykietowanie lub reklamowanie środków spożywczych jako mięsa, jeżeli nie są one oparte na białku zwierzęcym, mając na uwadze, że dla ludzi owady nie są mięsem;
44. uważa, że konsumenci coraz lepiej orientują się w tym, jaką żywność spożywają i jak została ona wyprodukowana; ponawia apel o lepsze informowanie konsumentów o metodach produkcji i uboju stosowanych w produkcji mięsa, aby przyczynić się do stworzenia sprawiedliwego, lokalnego, zdrowego i przyjaznego dla dobrostanu zwierząt systemu żywnościowego; z zadowoleniem przyjmuje konkretny zamiar Komisji dotyczący rozszerzenia obowiązku wskazywania pochodzenia lub źródła niektórych produktów na inne produkty; zachęca państwa członkowskie, aby opracowały i wdrożyły obowiązkowy system etykietowania wskazującego metody uboju stosowane w produktach mięsnych;
45. podkreśla, że ilość białka roślinnego produkowanego w sposób zrównoważony w UE nie wzrośnie bez popytu rynkowego lub wystarczających zysków dla rolników; uważa, że ukierunkowane wsparcie publiczne, takie jak ekoschematy, mogłoby poprawić rentowność upraw roślin; wzywa uczestników rynku do opracowania technik umożliwiających określenie zawartości i jakości białka w zbożach, roślinach wysokobiałkowych i paszy w celu lepszego odzwierciedlenia wartości zawartości białka; podkreśla, że większa przejrzystość rynku może usprawnić jego funkcjonowanie, ograniczyć ilość odpadów i sprawić, iż sektor żywności stanie się sektorem o bardziej zamkniętym obiegu; uważa, że strategie polityczne i ramy prawne powinny zapewniać zachęty na tych rynkach; podkreśla, że oprócz produkcji roślin wysokobiałkowych niezbędna pozostaje produkcja białka roślinnego o niższej zawartości białka oraz że rozwój tych źródeł powinien opierać się na zasadzie pozytywnego bilansu masy suchej masy i białka;
46. uważa, że przemysł przetwórstwa spożywczego stanowi integralną część łańcucha

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671).

wartości białka o obiegu zamkniętym, ponieważ umożliwia zwiększenie wartości roślin wysokobiałkowych; podkreśla potrzebę zwiększenia zdolności do przetwarzania białka roślinnego; uważa za istotne, by przemysł przetwórczy sporządził mapę własnych strumieni odpadów, aby można je było określić ilościowo;

47. podkreśla, że konieczne są działania na wszystkich szczeblach w celu zwiększenia zrównoważonej produkcji białka, w szczególności krajowej produkcji białka roślinnego, przez wspieranie rolników, zwłaszcza małych i średnich gospodarstw rolnych oraz gospodarstw rodzinnych; w związku z tym wzywa państwa członkowskie do generowania i zwiększania wsparcia dla inwestycji i badań na poziomie systemów, przedsiębiorstw i produkcji;
48. uważa, że zamówienia publiczne powinny zachęcać do lokalnej produkcji białka;

Konkretne działania polityczne

49. wzywa Komisję, aby przedłożyła sprawozdanie w sprawie bezpieczeństwa żywnościowego i zaproponowała następujące środki polityczne:
 - a) wytyczne naukowe i techniczne, które uzupełnią wytyczne administracyjne dotyczące przygotowywania i składania wniosków dotyczących nowej żywności, w celu wyjaśnienia procesu udzielania zezwoleń, przy jednoczesnym zapewnieniu najwyższych gwarancji i norm bezpieczeństwa żywności oraz właściwej oceny potencjalnego ryzyka związanego ze spożyciem przez ludzi, zgodnie z zasadą ostrożności;
 - b) połączenie wytycznych WPR, które zapewniają stabilne ramy, elastyczne praktyki zarządzania i zachęty do produkcji roślin wysokobiałkowych oraz zwiększenia zbiorów białka na użytkach zielonych i ogólnie z roślin strączkowych; należy zachęcać do produkcji roślin wysokobiałkowych w ramach obecnej WPR oraz poprzez ekoprogramy; Komisja powinna rozważyć możliwość udzielenia zezwolenia na uprawę roślin spożywczych bogatych w białko na gruntach odłogowanych, pod warunkiem że jest to zgodne z rygorystycznymi przepisami środowiskowymi;
 - c) badanie dotyczące występowania, rozwoju i rozprzestrzeniania się agrofagów i patogenów, które zagrażają udanym zbiorom roślin wysokobiałkowych;
 - d) jasną strategię finansowania badań naukowych i prac rozwojowych w celu promowania i pobudzenia rozwoju uzupełniających środków zapobiegawczych i leczniczych na rzecz ochrony roślin z wykorzystaniem innowacji technicznych, takich jak rolnictwo precyzyjne, robotyka, pożyteczne owady oraz skuteczne i bezpieczne pestycydy;
 - e) połączenie wytycznych dotyczących zamówień publicznych w celu ułatwienia spożywania białek z lokalnych źródeł i opracowywania lokalnych wymogów;
 - f) krótkoterminowe, tymczasowe odstępstwo, z zagwarantowaniem wystarczającej pewności prawa, aby umożliwić stosowanie produktów pochodzących z obornika (RENURE) oraz, w perspektywie długoterminowej, prawne zastosowanie

kryteriów opracowanych przez Wspólne Centrum Badawcze w odniesieniu do produktów pochodzących z obornika, poprzez ich klasyfikację jako nawozy chemiczne w ramach dyrektywy azotanowej⁷ w oparciu o kryteria naukowe;

- g) zmianę załącznika III do dyrektywy azotanowej, aby ułatwić wykorzystanie produktu pofermentacyjnego z bioodpadów uzyskanych z fermentacji beztlenowej obornika zwierzęcego;
- h) strategię polityczną zapewniającą, aby import białka spełniał unijne normy produkcji i jakości w zakresie wpływu na zdrowie i środowisko w celu zwiększenia konkurencyjności producentów unijnych w stosunku do producentów spoza UE; strategię polityczną na rzecz promowania lepszych standardów na całym świecie oraz
- i) badanie analityczne dotyczące dostępnej przestrzeni rynkowej dla białka;

o

o o

50. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

Or. en

⁷ Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1).